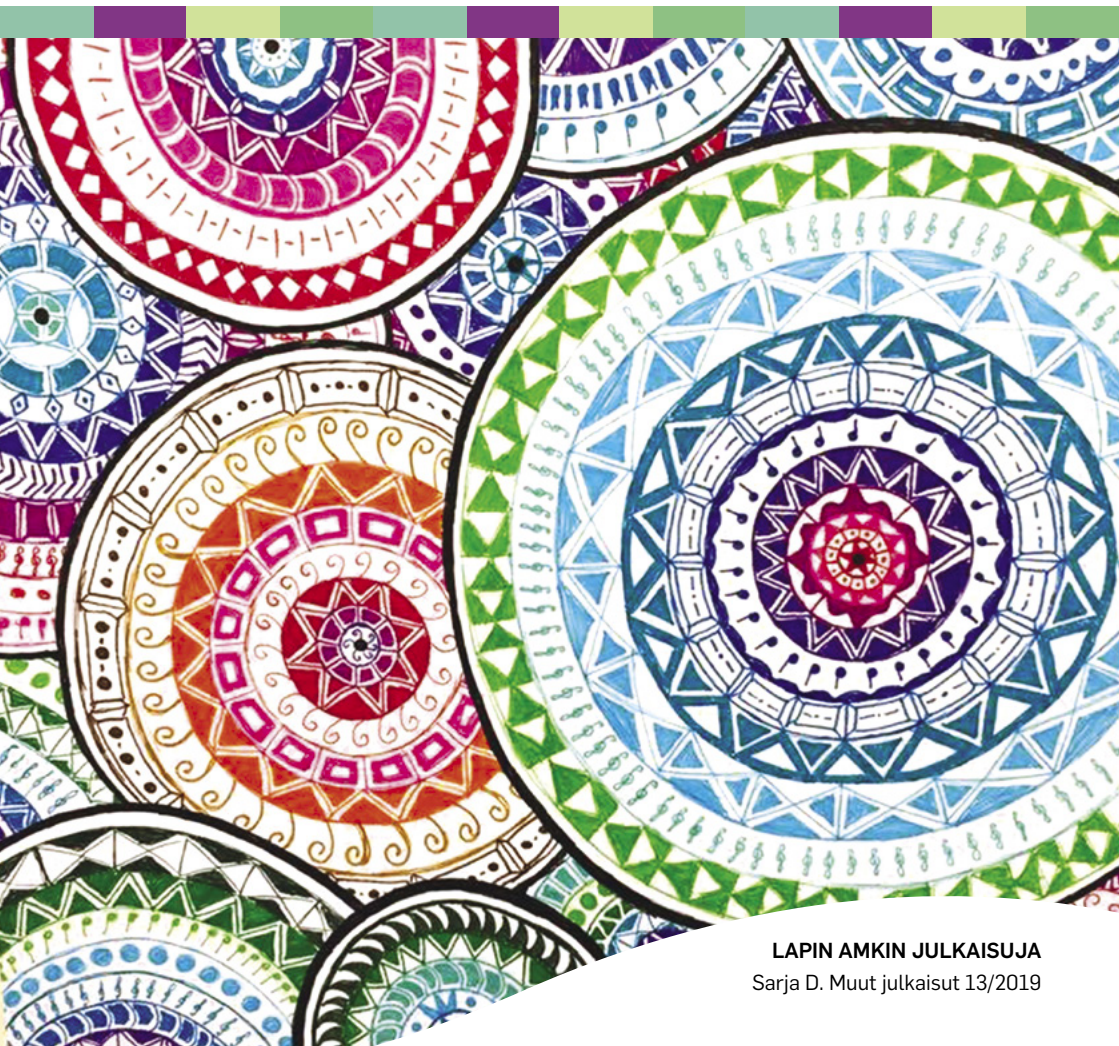


Sari Harju, Rauno Pietiläinen, Kaisu Pulju, Mikko Raappana, Rauni Rätty & Emilia Vuori



Malleja ammatilliseen ohjaustyöhön ja yhteisöllisten ryhmätoimintojen järjestämiseen

SoKu2 hankkeessa kehitettyinä



Julkaisu on luettavissa ja ladattavissa verkossa:
issuu.com/lapinamk/docs/d_13_2019_harju_pietil_inen_pulju_raappana_r_ty_vu



Lisätietoa SoKu2:sta
blogi.eoppimispalvelut.fi/soku2/



© Lapin ammattikorkeakoulu ja tekijät

ISBN 978-952-316-333-1 (nid.)
ISSN 2342-2521 (painettu)
ISBN 978-952-316-334-8 (pdf)
ISSN 2342-253X (verkkojulkaisu)

Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja
Sarja D. Muut julkaisut 13/2019

Rahoittajat: Vipuvoimaa EU:lta 2014-2020, Euroopan sosiaalirahasto, ELY-keskus
Yhteistyökumppanit: Lapin ammattikorkeakoulu, Meriva sr Kemi, Seita -säätiö Sodankylä, Pohjantähti -opiston kannatusyhdistys ry Kemina, Lapin yliopisto Rovaniemi.

Kirjoittajat: Sari Harju (Seita-säätiö), Rauno Pietiläinen (Lapin AMK), Kaisu Pulju (Seita-säätiö), Mikko Raappana (Meriva sr), Rauni Rätty (Lapin AMK), Emilia Vuori (Pohjantähti-opisto)

Valokuvat: SoKu2 -hankkeen, ellei erikseen mainita

Kansikuva: Tanja Wallin

Ulkoasu: Tero Kokko Lapin AMK, viestintäyksikkö

Taitto: Tero Kokko Lapin AMK, viestintäyksikkö

Lapin ammattikorkeakoulu
Jokiväylä 11 C
96300 Rovaniemi

Puh. 020 798 6000
www.lapinamk.fi/julkaisut



Lapin korkeakoulukonserni LUC on yliopiston ja ammattikorkeakoulun strateginen yhteenliittymä. Konserniin kuuluvat Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulu.
www.luc.fi



Lukijalle

Toimintakortit kuvaavat SOKU2- Sosiaalinen kuntoutus osaksi palvelujärjestelmää-hankkeessa 2018-2020 kehitettyä ja toteutettua sosiaalisen kuntoutuksen toimintaa. Käytössäsi on pakka toimintakortteja. Niitä hyödyntäen ja soveltaen voit suunnitella ja toteuttaa erilaisia osallistavia ja yhteisöllisiä ryhmätoimintoja ja teemallisia workshop-peja. Saat korttien avulla vinkkejä ammatillisen ohjauksen eri työmuodoista ja ammatinvalinnanohjauksen kokonaisuudesta.

SOKU2- SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN TOIMINTAMUODOT

RYHMÄTOIMINTA	WORKSHOPIT	OHJAUSTA JA TUKEA	OPPIMIS- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT
Ruokaryhmä Musiikkiryhmä Luontoretki	Kohtaamis-workshop Kehonhuolto-workshop Taide-workshop Nuorten digitarinat workshop	Sosiaalinen selvitys Yksilöllinen palveluohjaus Psykologinen ammatinvalinnan-ohjaus	SOKU-simulaatio SOKU-opintolinja

Oikea-aikaista tukea ja palvelua



Toiminnan tavoitteita ja periaatteita

- mahdollistaa nuorille aikuisille onnistumisen kokemuksia
- luoda tilanteita harjoitella toimijuutta ja osallisuutta
- tukea itsetunnon vahvistamista ja rohkeutta tarttua asioihin – niin omaan arkeen liittyen kuin askeleina opiskeluun ja työhön
- vahvistaa työ- ja toimintakykyä
- tukea ammatillisen polun rakentumista

Korttien käyttö

Toimintakortit kuvaavat ammatillisen ohjauksen ja ryhmätoiminnan muotoja ja sisältöjä. Toimintakortit on jaettu eri väriin toimintamuodon mukaan.

Toimintakortit antavat käyttäjälle vinkkejä ja ideoita suunnitteluun ja käytännön toteutukseen.



Ryhmätoiminta

Kuva: Mikko Raappana

Tavoitteena on, että nuori aikuinen

- saa antoisaa sisältöä omaan arkeen
- kokee kuuluvansa ryhmään, tapaa toisia ihmisiä, saa vertaistukea ja ystäviä
- saa onnistumisen kokemuksia, oppii uutta, voimaantuu ja hänen itsetuntonsa vahvistuu

Ryhmätoiminta suunnitellaan yhdessä nuorten aikuisten kanssa. Heidän omat toiveet, tarpeet, ideat ja mielenkiinnon kohteet ovat toiminnan perustana. Ryhmätoiminnoissa hyödynnetään kulttuuria, kädentaitoja, luontoa ja muita erilaisia hyvinvointia ja osallisuutta vahvistavia tekijöitä. Osallistuminen ja aktiivinen toiminta on vapaaehtoista.

Ryhmätoiminnan toteuttaminen vaatii henkilöresurssin ja työajan suunnitteluun, käytännön valmisteluihin ja järjestämiseen. Yhteistoiminta nuorten aikuisten kanssa toimivien tahojen kanssa kokoaa yhteen osaamisen, työntekijät ja nuoret aikuiset.

*Suunnitellaan ja
tehdään yhdessä!*



Yhteistyökumppanit

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Sosiaalitoimistot
- Kehitysvammapalveluiden yksiköt
- Pakolaistyö
- Sairaanhoidopiirien kuntoutusyksiköt
- Työllisyyspalveluyksiköt ja TE-toimistot
- Työhönvalmennussäätiöt
- Oppilaitokset
- Yhdistykset ja järjestöt
- Seurakunnat

Suunnittelu ja toteutus

- Nuoret aikuiset suunnittelevat ja toteuttavat ryhmätoimintaa yhdessä ohjaajien kanssa
- Ryhmät muodostetaan tapahtumien luonteen, toteutustavan ja osallistujien toiveiden perusteella
- Ohjaajatarve ja käytettävä työaika vaihtelevat ryhmäkoon, toiminnan luonteen ja ympäristön mukaan
- Toimintaa toteutetaan Potkureissa ja muissa tarkoituksenmukaisissa kohtauspaikoissa sekä ympäristöissä

Ryhmätoiminnan esimerkkejä

- **Liikuntaryhmät;** ulko- ja sisäliikunta-tuokiot , yksilö- ja ryhmäliikuntalajit vuoden aikojen mukaan
- **Kulttuuri- ja taideryhmät;** esittävä taide, kuvallinen ilmaisu ja mediataidot
- **Luontolähtöiset hyvinvointiryhmät;** toiminta tapahtuu lähiympäristössä, luontoa ja vuodenaikoja hyödyntäen
- **Tutustumiskäynnit ja vierailut;** työ- ja koulutuspolkuihin tutustumista

Lisäarvo ja vaikutukset

- Yhdessä toimiminen ja siihen vaikuttaminen
- Mielekkään harrastuksen löytyminen
- Uusien asioiden kokeilu turvallisessa ympäristössä ja ilmapiirissä
- Terveys ja mielen hyvinvointi
- Osaamisen ja toimintatapojen jakaminen, toisilta oppiminen



Ruokaryhmä

Kuva: Kaisu Pulju

Tavoitteena on

- rohkaista osallistumaan ryhmätoimintaan
- ohjata nuorta aikuista osallistumaan aktiivisesti ryhmätoimintaan haluamallaan panoksella
- saada tietoa ja ohjausta arjen taitojen kehittämiseen käytännön tekemisen kautta
- jakaa osaamista ja kokemuksia
- saada tietoa ja oppia taloudellisesta ruoanvalmistuksesta ja hyvästä ruoasta
- osata soveltaa oppimaansa kotiolosuhteissa
- saada onnistumisen kokemuksia, oppia uutta ja saada varmuutta omaan tekemiseen
- vahvistaa omaa toimijuutta yhdessä muiden ryhmäläisten kanssa
- kokea kuulua ryhmään, tavata toisia ihmisiä, saada vertaistukea ja ystäviä

*Uusia makuja
yhdessä kokkailen*



Toimijat

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Sosiaalitoimistot
- Kehitysvammapalveluiden yksiköt
- Kuntoutusyksiköt
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Yhdistykset ja järjestöt esim Martat
- Kansalais- ja työväenopistot
- Oppilaitokset
- Seurakunnat
- Muita esim Nuottavalmennus (OKM)

Valmistelu ja toteutus

- toteutetaan yhteistoiminnassa muiden nuorten aikuisten kanssa toimivien tahojen kanssa
- ohjaajat sopivat ajankohdan, toiminnan keston, kustannuksien ja vastuunjaon
- menu, sen sisältö ja ennakkovalmistelut suunnitellaan ja sovitaan yhdessä nuorten kanssa, huomioiden osallistujien erilaiset ruokavaliot ja toiveet

Huomioitavia asioita

- Ajankohta, ryhmäkoko ja soveltuva tila
- Ajankäyttö ja ohjaajaresurssi
- Tehtävä- ja kustannusjako
- Työvaatteet ja hygienia
- Ruokavaliot
- Ensiapuvarustus
- Liikuntarajoitteet ja esteettömyys
- Kuljetukset ja osallistujien yhteystiedot

Lisäarvo ja vaikutukset

- Uusiin ja erilaisiin ruokalajeihin ja ruokakulttuureihin tutustuminen
- Rohkaistuu osallistumaan ja saa onnistumisen kokemuksia, että ”Minäkin osaan!”
- Vuorovaikutus helpottuu tekemisen kautta
- Ryhmässä oleminen innostaa yhdessä tekemiseen
- Opittujen kokemusten ja taitojen hyödyntäminen omassa arjessa



Kuva: Mikko Raappana

Musiikkiryhmä

Tavoitteena on

- nauttia erilaisesta ja siitä lempimusiikista - musiikki luo tunteita, se antaa voimaa, se auttaa surussa antaen lohtua ja musiikki luo myös muistoja
- oppia uutta musiikista ja vahvistaa jo opittuja taitoja
- saada ohjausta esim äänenmuodostuksessa tai instrumentin soitossa
- ohjata ja rohkaista nuorta aikuista osallistumaan aktiivisen ryhmätoimintaan haluamallaan panoksella
- saada tietoa ja ohjausta taitojen kehittämiseen käytännön tekemisen kautta
- saada onnistumisen kokemuksia, oppia uutta ja saada varmuutta omaan tekemiseen
- vahvistaa omaa toimijuutta yhdessä muiden ryhmäläisten kanssa
- kokea kuulua ryhmään, tavata toisia ihmisiä, saada vertaistukea ja ystäviä

Musiikkiryhmät toteutetaan yhteistoiminnassa muiden nuorten aikuisten kanssa toimivien tahojen kanssa. Musiikillinen sisältö suunnitellaan yhdessä ryhmän kanssa.

*Musiikki soittaa
tunteita*



Toimijat

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Sosiaalitoimistot
- Kehitysvammapalveluiden yksiköt
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Yhdistykset ja järjestöt
- Kansalais- ja työväenopistot
- Oppilaitokset
- Seurakunnat
- Musiikin alan ammattilaiset

Toteutus ja valmistelu

- Ryhmät, ohjaajatarve ja aika suunnitellaan toiminnan luonteen, toteutustavan ja osallistujien toiveiden perusteella
- Toimintaa toteutetaan Potkureissa ja muissa tarkoituksenmukaisissa kohtauspaikoissa sekä ympäristöissä
- Kutsutaan mukaan paikallisia musiikin alan ammattilaisia tai mennään konserttiin, festareille ym.

Huomioitavia asioita

- Ajankohta ja soveltuva tila
- Ajankäyttö
- Ohjaajaresurssi ja ryhmäkoko
- Tehtäväjako
- Kustannukset
- Kuljetukset
- Laitteiden ja välineiden hankinta

Lisäarvo ja vaikutukset

- Uusiin musiikkilajeihin sekä –kulttuureihin tutustuminen
- Rohkaistuu osallistumaan ja saa onnistumisen kokemuksia, että ”Minäkin osaan! Minä haluan oppia lisää!”
- Vuorovaikutus helpottuu yhteisen tekemisen kautta
- Ryhmässä oleminen innostaa yhdessä tekemiseen
- Opittujen kokemusten ja taitojen hyödyntäminen esim. esiintymällä pikku tilaisuuksissa, konsertissa, tekemällä musaa ja sanoituksia ym.



Kuva: Kaisu Pulju

Luontoretki

Tavoitteena on

- rakentaa luottamussuhde nuoren aikuisen ja ohjaajan kesken
- mennä yhdessä toisten kanssa luontoon
- kokea rauhoittava ja rentouttava luontoympäristö
- jakaa yhteinen luontokokemus
- kokea kuulua ryhmään, tavata toisia ihmisiä, saada vertaistukea ja ystäviä
- saada onnistumisen kokemuksia ja oppia uutta
- voimaantua ja virkistyä

Luontoretki tai ulkoiluhetki ja sen sisältö sekä valmistelut suunnitellaan ja sovitaan yhdessä nuorten aikuisten kanssa, huomioiden osallistujien erilaiset voimavarat ja esteettömyys.

*Virkeyttä ja voimaa
luonnosta*



Toimijat

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Kehitysvammapalveluiden yksiköt
- Sairaanhoidopiirien kuntoutusyksiköt
- Työllisyyspalveluyksiköt ja TE-toimistot
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Yhdistykset ja järjestöt
- Seurakunnat
- Jääkäriprikaati
- NUOTTA-valmennus (OKM)

Toteutus ja valmistelu

- toteutetaan yhteistoiminnassa nuorten aikuisten kanssa toimivien eri tahojen kanssa
- ohjaajat sopivat ajankohdan, toiminnan keston, retkeilyvarusteet, kustannus- ja vastuunjaon
- mukaan yhteistyöhön kutsutaan tarpeen mukaan paikallisia luontomatkailuyrityksiä, joilla on kokemusta ryhmistä

Huomioitavia asioita

- Ajankohta ja säävaraus
- Ajankäyttö ja ohjaajaresurssi
- Tehtäväjako
- Kustannukset
- Luontoretkelle sopiva varustus
- Ruokavalio ja juoma
- Ensiapuvarustus
- Liikuntarajoitteet ja esteettömyys
- Jokamiehen oikeudet
- Kuljetukset ja osallistujien yhteystiedot

Lisäarvo ja vaikutukset

- päästä ulos luontoon, pihalle ja puistoon ja
- oppia viettämään aikaa luonnossa
- eri aistien ja läsnäolon herättely
- keskittyminen ja havainnointi parantuu
- rohkaistuu osallistumaan ja innostuu yhdessä tekemiseen
- keho ja mieli rentoutuu
- edistää sosiaalista hyvinvointia
- luonto ohjauksellisenä ympäristönä



Kuva: Mikko Raappana

Workshop

Workshoppien teemat suunnitellaan vastaamaan nuorten aikuisten erilaisia tiedollisia ja toiminnallisia tarpeita. Toiminta on jatkuvaa ja säännöllistä sekä tavoitteellista oppimista tukevaa. Workshopit voivat olla osana nuoren aikuisen kuntoutus- tai palvelusuunnitelmaa.

Tavoitteena on

- yhdistää eri yhteistyökumppaneiden toteuttamia nuorten aikuisten ryhmiä yhteiseen toimintaan
- hyödyntää eri ammattilaisen ja nuorten aikuisten tietoa, taitoa ja osaamista työpaja-toiminnassa
- tarjota uusia kokemuksia ammattilaisen ohjaamana
- edistää onnistumisen ja oppimiskokemusten kautta voimaantumista sekä itsetunnon vahvistumista
- kokea kuuluvansa ryhmään, tavata toisia ihmisiä, saada vertaistukea ja ystäviä

*Moniammatillista
raja-aitoja ylittävää
yhteistyötä!*



Yhteistyökumppanit

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Kehitysvammapalveluiden yksiköt
- Sairaanhoidopiirien kuntoutusyksiköt
- Fysio- ja toimintaterapiapalvelut
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Kulttuuripalveluita tarjoavat yksiköt
- Sosiaalitoimi
- Yksityiset palveluntuottajat esim pankkipalvelut
- Yhdistykset ja järjestöt

Suunnittelu ja toteutus

- Ryhmät muodostetaan tapahtumien luonteen, toteutustavan ja osallistujien toiveiden perusteella
- Workshoppien vastuuhjaajiksi kutsutaan eri ammattilaisia teeman mukaisesti
- Ohjaajatarve ja käytettävä työaika vaihtelee ryhmäkoon, toiminnan luonteen ja ympäristön mukaan

Esimerkkejä workshoppeista

- Kohtaamis-workshop
- Kehonhuolto-workshop
- Taideworkshop
- Nuorten digitarinat-workshop
- Omat rahat - oppia oman talouden hoitoon

Lisäarvo ja vaikutukset

- Yhteistyökumppanit voivat hyödyntää workshop-toimintaa osana omaa palveluaan
- Monipuolinen osaaminen ja tuki käytössä
- Osaamisen ja kokemuksen jakaminen
- Toisilta oppiminen



Kuva: Kaisu Pulju

Kohtaamis-workshop

Tavoitteena on

- opetella erilaista suullista ja kehollista ilmaisua ja ilmaisun muotoja
- oppia lisää ryhmässä toimimisesta
- kehittää omia tunne- ja ilmaisutaitoja sekä itsetuntemusta
- rohkaista heittäytymään uuden äärelle yhdessä tekemisen kautta
- saada onnistumisen kokemuksia, ”Minäkin osaan!”
- saada kokemuksia luovasta toiminnasta, luottamuksellisesta ja toisia kunnioittavasta ilmapiiristä
- kokea kuuluvansa ryhmään, tavata toisia ihmisiä, saada vertaistukea ja ystäviä

Ilmaisutaidon ammattilainen suunnittelee toiminnan sisällön sekä ohjaa Kohtaamis-workshopin. Jokaisen osallistujan oma ääni on toiminnan keskiössä ja jokainen voi osallistua haluamallaan panoksella.

*Ilmaisun
iloa*



Toimijat

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Kehitysvammapalveluiden yksiköt
- Sairaanhoidopiirien kuntoutusyksiköt
- Kulttuuripalvelut
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Kansalais- ja työväenopistot, teatteri
- Yhdistykset ja järjestöt
- Muut kulttuuritoimijat

Valmistelu ja toteutus

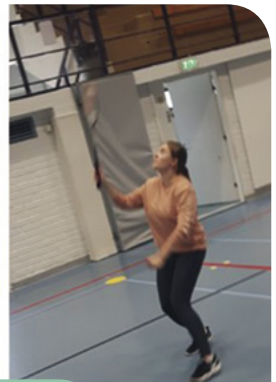
- Ryhmä muodostetaan osallistujien motivaation, tarpeiden ja toiveiden perusteella
- Workshoppien vastuuhjaajaksi kutsutaan ilmaisutaidon tai esittävän taiteen ammattilainen
- Muu ohjaajatarve ja käytettävä työaika vaihtelee ryhmäkoon, toiminnan luonteen ja ympäristön mukaan

Huomioitavia asioita

- Ryhmän koko
- Ajankohta
- Ohjaajaresurssi ja ajankäyttö
- Soveltuva tila ja esteettömyys
- Välineet ja tarvikkeet

Lisäarvo ja vaikutukset

- Itsensä haastaminen ja voittaminen
- Itsetunnon, itsetuntemuksen ja itsevarmuuden vahvistuminen
- Mahdollisuus kehittyä harjoittelun ja yhdessä tekemisen avulla sosiaalisissa tilanteissa ja vuorovaikutustaidoissa
- Opittujen kokemusten ja taitojen positiiviset vaikutukset omassa arjessa
- Ennakkoluulojen karistaminen
- Rohkaistua osallistumaan



Kehonhuolto-workshop

Kuva: Emilia Vuori

Tavoitteena on

- parantaa kehon liikkuvuutta
- edistää liikkumista ja liikuntaa osana jokapäiväistä arkea
- parantaa työ- ja toimintakykyä
- motivoida ja kannustaa ottamaan vastuuta omasta terveydestä ja hyvinvoinnista
- ennaltaehkäistä erilaisia liikkumisen vaikeuksia, vammoja tai vaurioita
- saada ohjausta ja neuvontaa ammattihenkilöltä
- saada tietoa hyvinvointiin ja terveyteen liittyvistä asioista, kuten kehonhuollosta, ravinnosta ja unirytmistä
- kokea kuulua ryhmään, tavata toisia ihmisiä, saada vertaistukea ja ystäviä
- saada onnistumisen kokemuksia, oppia uutta ja voimaantua

Toiminnan sisältö koostuu kolmesta osa-alueesta:

- toiminnallinen-osio
- teoria-osio
- ravinto-osio

Tervettä väsymystä
liikkuen



Toimijat

- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Kehitysvammaapalveluiden yksiköt
- Sairaanhoidopiirien kuntoutusyksiköt
- Fysio- ja toimintaterapiapalvelut
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Liikuntakeskukset
- Yhdistykset ja järjestöt
- Yksityiset palveluntuottajat

Valmistelu ja toteutus

- Liikunnan tai terveysliikunnan ammattilainen esim fysioterapeutti suunnittelee Kehonhuolto-workshopin sisällön ja toteutustavan yhdessä nuorten aikuisten ja heidän lähityöntekijöidensä kanssa
- Hänellä on myös ryhmän ja toiminnan ohjausvastuu
- Sisällössä ja toteutustavassa kuullaan nuorten aikuisten kokemuksia ja toiveita

Huomioitavia asioita

- Ajankohta, tila ja esteettömyys, Ajankäyttö ja ohjaajaresurssi
- Ryhmäkoko
- Kustannukset
- Pukeutuminen ja liikuntavarustus
- Hygienia
- Ravinto
- Ensiapuvälineet
- Liikuntarajoitteet ja toimintakyky
- Kuljetukset
- Ryhmävakuutukset

Lisäarvo ja vaikutukset

- ennakkoluulojen karistaminen
- keho ja mieli rentoutuu
- onnistumisen kokemukset oman tekemisen kautta
- vuorovaikutus helpottuu
- rohkaistuu osallistumaan
- yhdessä tekeminen
- itsensä haastaminen ja voittaminen
- elämänlaadun parantaminen



Taideworkshop

kuvan om. Emilia Vuori / maalannut Satu Torvinen

Tavoitteena on, että nuori aikuinen

- saa vaihtelua ja sisältöä omaan arkeen
- kokee kuuluvansa ryhmään, tapaa toisia ihmisiä, saa vertaistukea ja ystäviä
- saa mahdollisuuden osoittaa ja kehittää omaa osaamistaan ja erityistaitojaan
- saa onnistumisen kokemuksia, oppii uutta, voimaantuu ja hänen itsetuntonsa vahvistuu

Workshop suunnitellaan yhdessä nuorten aikuisten kanssa, jolloin heidän toiveet, tarpeet, ideat ja mielenkiinnon kohteet ovat toiminnan perustana. Yhteistoiminta muiden nuorten aikuisten kanssa toimivien tahojen kanssa kokoaa yhteen osaamisen, työntekijät ja nuoret taitajat.

Osallistuminen ja aktiivinen toiminta on vapaaehtoista. Joillakin henkilöillä workshop voi liittyä opintoihin tai kuntoutumiseen. Taideworkshop sisältää Popup-tyylistä luovaa pajatekemistä. Esimerkkeinä ovat korujen valmistus, kirjat ja runograffitit, kierrätystaide, musiikki ym.

*Luovat
nuoret*



Yhteistyökumppanit

- Nuorisopalvelu
- Työhövalmennussäätiöiden työpajat ja niiden ohjaajat
- Sosiaalitoimistot
- Kehitysvammaapalveluiden yksiköt
- Oppilaitokset
- Yhdistykset ja järjestöt
- Seurakunnat
- Yksityiset kulttuuriammatillaiset

Suunnittelu ja toteutus

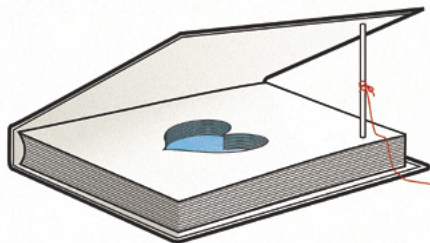
- Toimintamuodot rakentuvat ja muuntuvat tekemisen luonteen, teeman toteutustavan ja osallistujien toiveiden perusteella
- Ohjaajatarve ja riittävä suunnitteluvalmistelu – ja toteutustyöaika vaihtelee ryhmäkoon ja toiminnan luonteen mukaan
- Suunnittelussa huomioitava vastuun- ja kustannustenjakoa, tilat ja ajankäyttö
- Toimintaa toteutetaan Potkureissa ja muissa tarkoituksenmukaisissa kohtauspaikoissa sekä ympäristöissä

Taideworkshop esimerkkejä

- **Musiikkiryhmät**, erilaisia kokoonpanoja liittyen omiin musiikkimieltymyksiin
- **Kulttuuri- ja taideryhmät**; esittävä taide, kirjallinen, kuvallinen ja liikunnallinen/tanssillinen ilmaisu, ääni-ilmaisu, korujen tekeminen, runograffitit, kierrätystaide

Lisäarvo ja vaikutukset

- Yhdessä toimiminen ja siihen vaikuttaminen
- Mielekäs tekeminen ja siinä kehittyminen
- Uusien asioiden kokeilu turvallisessa ympäristössä ja ilmapiirissä
- Kulttuuri ja taide luo mielen hyvinvointia
- Osaamisen ja toimintatapojen jakaminen, toisilta oppiminen
- Ekologista vaikuttamista



Nuorten digitarinat - workshop

Tavoitteena ja tarkoitus

Digitaalisen tarinankerronnan workshop on asiantuntijan ohjaama suunniteltu projekti. Nuoret aikuiset toteuttavat yksilöllisen omiin merkityksellisiin elämäkokemuksiin perustuvan tarinallisen kertomuksen videona.

Digitaalinen tarinankerronta on hyvä menetelmä nuorten elämänsisällön ja kokemusten käsittelemiseksi sekä avaamaan ajatuksia ja suunnitelmia tulevaisuuteen. Nuorten aikuisten kanssa työskentelyssä digitaalista tarinankerrontaa voi soveltaa moniin eri tarkoituksiin kuten työnhakuun ja CV:n laadintaan.

Digitarina-workshop on osana kokemusasajavalmennusta. Tarinansa kertojat toimivat kokemusasiantuntijoina ja esittävät digitarinat erilaissa tilaisuuksissa ja eri medioissa.

Kokemustieto
kunniaan



Toimijat

- Nuoret aikuiset kokemusasiantuntijoina
- Nuorisotoimi ja nuorten työpajat
- Kehitysvammaapalvelujen yksiköt
- Sosiaalitoimisto/Aikuissosiaalityö
- Sairaanhoidopiitien kuntoutusyksiköt
- Työhönvalmennussäätiöt ja niiden työpajat
- Oppilaitokset
- Digitaalisen tarinakerronnan asiantuntijat

Valmistelu ja toteutus

- Tarinaryhmän kokoaminen ja perehdytys lähiohjaajien tukemana
- Suunnittelu ja valmistelutyö yhdessä workshop- asiantuntijan kanssa
- Ennakkotehtävä/ideointi, tarinan teema ja kuvat
- Koulutuksellinen työpaja, jossa laaditaan käsikirjoitus, harjoitellaan tarinan lukua ja perehdytään videonteko-ohjelmiston käyttöön
- Itsenäisen ja ohjatun työskentelyn jälkeinen työpaja, jossa valmiit digitarinat esitetään ja tehdään valmiiksi

Huomioitavia asioita

- Ryhmän koko 5-8 henkilöä
- Tarinan aiheen valinta
- Tarvittava lähiohjaus ja työaikaresurssi
- Tilat ja esteettömyys
- Riittävä ajankäyttö ja prosessin kesto
- Laitteet ja välineet

Lisäarvo ja vaikutukset

- lisää tarinan kertojan itsetuntemusta ja vahvistaa itsetuntoa
- rohkeus tuoda esille omaa elämää
- kehittää kirjoittamisen ja ilmaisun taitoja
- tulla kuulluksi ja oppia kuuntelemaan toisia
- avaa näkökulmia tulevaan
- mahdollisuus oppia uutta digitarinan tekemisestä



Ohjausta ja tukea

Nuoren aikuisen ohjaustyössä sovelletaan suunnitelmallista ja tavoitteellista sosiaalityön ja psykologisen ammatinvalinnanohjauksen prosessia.

Ohjausmuotoina

- Sosiaalisen tilanteen selvitys, joka on alkututustumisen ja yhteistyösuhteen solmimisen jälkeen ensimmäinen ohjaustyön vaihe. Se on ikään kuin kivijalka
- Yksilöllinen palveluohjaus. Se on yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta asioiden hoitamisessa. Palveluohjaaja jäsentää nuoren aikuisen asiakkaan kanssa hänen palvelukokonaisuutta sekä etsii ratkaisuja sen toteuttamiseen
- Psykologinen ammatinvalinnanohjaus on voimavarojen ja erityisominaisuuksien löytämistä psykologisten tutkimusmenetelmien avulla. Siinä jäsennetään ammatillista kiinnostusta ja pyritään löytämään realistinen urasuunnitelma

*Oikea aikaista
tukea ja palvelua*



Ohjaus ja tuki yhteisenä polkuna

1. Alkutilanne: Eri kanavia käyttäen esim puhelinsoitto, sähköposti, aikaisemmin sovittu tapaaminen, ohjaus tutun työntekijän kautta, kuulin kaverilta jne
2. Tutustuminen: Sosiaalisen selvityksen laatiminen yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa tilannearviointina
3. Asiakassuunnitelma: Tilannearvion pohjalta laaditaan yhdessä tavoitteet toteuttaa niitä käytännössä esim AVO-palvelut. Ehdotukset annetaan asiakkaan verkostolle tai lähityöntekijälle
4. Suunnitelman toteutus ja toimijat: Sisältää päätökset toimenpiteistä ja palveluista ollen tavoitteiden konkretisointia yhdessä asiakkaan ja lähityöntekijän tai verkoston kanssa,
5. Seuranta ja arviointi on työskentelyn välitavoitteiden arviointia, miten työskentely etenee, miltä tuntuu, mitä saavutettu, pitääkö muuttaa tavoitteita? Verkostopalaverin paikka
6. Asiakkuuden päättyminen: ohjaussuhde on pituudeltaan vaihteleva

Verkostossa mukana

- Sosiaalitoimisto
- Terveyskeskus
- Kuntoutuspalvelut
- Vammaispalvelut
- Päihde- ja mielenterveyspalvelut
- Asumispalvelut
- Te-toimisto ja työllisyyspalvelut
- Ammatinvalinnohjauspalvelut, psykologipalvelut
- Ohjaamot ja Kohtaamot
- Työhönvalmennussätiöt ja niiden työpajat
- Kela
- Oppilaitokset ja työpaikat
- Vapaa-ajan palvelut



BELIEVE
IN
YOURSELF

Kuva: Pixabay

Sosiaalinen selvitys

Sosiaalinen selvitys on sosiaalityön työväline, jonka avulla luodaan kokonaiskuva nuoren aikuisen henkilön elämäntilanteesta hänen kanssaan yhdessä. Sosiaalinen selvitys on arkikielessä tilanneselvitys tai tilannekartoitus.

Hyötyjä ja periaatteita

- Sosiaalityön ja ohjauksen tulee olla jalkautuvaa matalan kynnyksen lähipalvelua
- Nuoren aikuisen omaa kokemusta ja asiansa tuntemusta tulee hyödyntää sellaisella tavalla, joka mahdollistaa hänen motivoitumisensa sekä tavoitteidensa ja mahdollisuuksien tunnistamisen ja tukemisen
- Sosiaalisen tilanteen arviointi on hyvä tehdä yhdessä asiakkaan kanssa ensitapaamisissa
- Hyvä sosiaalinen selvitys on laaja ja kattava, mutta samalla tiivis ja napakka, johdonmukainen ja selkeästi jäsenneilty kokonaisuus. Se sisältää sopivassa suhteessa tosiasiota ja koettua
- Tärkeää ovat luottamus ja neutraalius eli selvitys on toteava ja kantaa ottamaton erinäisten asioiden syy-seuraussuhteessa

*Vahvuudet ja
unelmat esiin*



Sosiaalisen tilanteen selvitys sisältää

- Henkilön taustatiedot
- Koulu-, opiskelu- ja työhistorian
- Asumisen ja taloudellisen tilanteen kuvauksen
- Arkielämässä selviytymisen taidot ja tuen tarpeet
- Vapaa-ajan toiminta ja harrastukset
- Terveydentilan arvioinnin
- Mahdolliset pulmat ja tuen tarpeet (esimerkkeinä päihteet, erilaiset kuntoutustarpeet)
- Sosiaaliset suhteet, kuten perhe ja ystävät
- Nykyiset tai aiemmat palvelut ja asiakkuudet,
- Arvion tämän hetkisestä työ- ja toimintakyvystä
- Vahvuudet ja voimavarat
- Ajatuksia, odotuksia, unelmia

Tehtävät ja tavoitteet

Sosiaalisen tilanteen selvitys parhaimmillaan tarkoittaa kokonaisvaltaista tutkimusta nuoren aikuisen elämäntilanteesta, tukitoimien ja palveluiden järjestämistä, asioiden yhteen vetämistä ja monien asioiden järjestelyä yhteistyötahojen kanssa.

Toimijat

Asiakas aktiivisena osallistujana

Sosiaalityöntekijä nuoren aikuisen kokonaistilanteen kartoittajana ja sosiaalisen tilanteen selvityksen laatijana

Sosiaaliohjaaja tai palveluohjaaja on yhteyshenkilönä ja lähityöntekijänä asiakkaan rinnalla suunnitelman mukaisessa toteutamisessa

Verkostossa mukana

- Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut
- Asumispalvelut
- Te-toimisto ja työllisyyspalvelut
- Kela
- Työhönvalmennussäätiöt
- Oppilaitokset
- Vapaa-ajan palvelut



Yksilöllinen palveluohjaus

Mahdollisuus

- helpottaa nuoren aikuisen arjen asioiden hoitamista
- tunnistaa nuoren aikuisen elämän haasteet ja yksilölliset palvelutarpeet
- kartoittaa ja tunnistaa osaamista- ja voimavaroja
- selvittää opiskelu- ja työmahdollisuuksia
- järjestää hänelle tarvitsemansa palvelut ja tuki, käytettävissä olevien palvelujen ja tukimuotojen avulla

Nuori aikuinen voi tarvita palveluohjausta, kun hän

- hakee asuntoa ja asumiseen liittyvää tukea
- hakee sosiaaliturvaa (opintotuki, työttömyysturva, sairauspäiväraha ym)
- hakee opiskelemaan
- hakee työpaikkaa
- käyttää viranomaisten sähköisiä palveluja (Kela, Te-toimisto, vero toimisto, pankki ym)
- hakee ja käyttää erilaisia terveystalvveluja (ajanvaraus yms)

Tulla kuulluksi ja vaikuttaa



Toteutus ja tekijät

Palveluohjausta voidaan toteuttaa kertaluontoisena tai se voi olla muutamana tapaamiskerran prosessi, tarpeen mukaan.

Palveluohjausta tekevät asiantuntevat ja kokeneet sosiaalialan ammattilaiset. Heidän työnimike voi vaihdella. Palveluohjaaja on rinnalla kulkija ja verkoston kutoja:

- Sosiaalitoimistossa
- Ohjaamossa/ Kohtaamossa
- KELAssa
- Työhönvalmennussäätiöissä
- Työpajoilla
- Työllisyyspalveluyksikössä
- TE-toimistossa
- Oppilaitoksessa
- Nuoren aikuisen arkiympäristöissä

Työmuodot

Palveluohjaaja jäsentää asiakkaan kanssa palvelukokonaisuutta sekä etsii ratkaisuja sen toteuttamiseen

Osana palvelujen suunnittelua toimivat palvelujen tarpeen yksilöllinen arviointi sekä asiakkaan voimavarojen kartoitus

Palveluohjaus on moniammatillista verkostotyötä nuoren parhaaksi.

Mitä palveluohjaus on ja mitä se sisältää?

Yksilökohtaisen palveluohjauksen keskeisintä sisältöä ovat neuvonta, koordinointi ja ohjaaminen asioiden hoitamisessa.

Nuori aikuinen saa tietoa erilaisista tukimuodoista ja palveluista. Häntä tuetaan ja ohjataan käyttämään sähköistä asiointia. ”Saat asiat sujumaan”.



Psykologinen ammatinvalinnaohjaus

Kuva: Pixabay

Tavoitteina on nuoren aikuisen

- voimavarojen ja erityisominaisuuksien löytäminen psykologisten tutkimusmenetelmien avulla
- ammatillisten kiinnostuksien jäsentäminen ja realistisen urasuunnitelman löytäminen
- tukeminen siirtymävaiheissa ja nivelkohdissa (peruskoulun päätyminen, erilaiset kotiuttamistilanteet, muutto uudelle paikkakunnalle yms.)

Ammatinvalinnanohjauksen eteneminen

1. Nuoren aikuisen alkuhaastattelu yhdessä oman lähityöntekijän ja psykologin kanssa. Siinä muodostetaan yhteinen käsitys psykologisen ammattityön tarpeesta ja tavoitteista
2. Psykologin tekemät tutkimukset, palaute, ohjaus ja lausunto
3. Urasuunnitelman tekeminen. Psykologi ohjaa nuorta aikuista ja urasuunnitelman toteutumista tukevia viranomaisia, kunnes urasuunnitelma on varmemmalla pohjalla

Asiantuntijan tuki
uramatkalle



Mukana olevat lähityöntekijät

- Työhönvalmennussäätiöiden yksilövalmentajat ja ohjaajat
- Työllisyyskirkkojen ja Ohjaamon/Kohhtaamon ohjaajat
- Sosiaalityöntekijät
- Mielensterveys- ja päihdetyön asiantuntijat
- Kuntoutusyksiköiden asiantuntijat

Psykologista ammatinvalinnan-ohjausta tarvitaan silloin, kun

- urapolun katkeamisille ei löydy selityksiä
- syiden oletetaan liittyvän nuoren psykologisiin erityishaasteisiin (oppimiskyky, taidot ym), jotka todennetaan
- on erityisen vaikeita vaiheita, jotka estävät tai hidastavat oman polun löytämistä (esim. mt-ongelmat, päihdehistoria, rikoksen poluille eksyminen, vakavat fyysiset sairaudet, epävakaa kasvu- ja kehitysympäristö)

Huolen tulee herätä, kun nuorella aikuisella

- on keskeytyneitä koulutuksia
- koulunumerot ja työelämänäytöt eivät vastaa toisiaan
- kokemuksia työelämästä ei ole tai ne ovat pääosin lyhyitä
- nuorella ei ole selkeitä tavoitteita ja tulevaisuuden suunnitelmia
- mielensterveys- ja/tai päihdeongelmat vaikeuttavat ammatillisen kuntoutuksen toteuttamista
- nuori aikuinen haluaa laillistetun psykologin palveluksia

Psykologisen ammatinvalinnan-ohjauksen tulee organisaation omana tai ostopalveluina olla vastavaroisesti lähityöntekijöiden saatavilla.



Oppimis- ja toimintaympäristöt

Kuva: Pixabay

SOKU-Opintolinja

SOKU-linja on Pohjantähti-opiston kehittämä opintolinja osatyökykyisille ja tehostetua tukea ja ohjausta tarvitseville nuorille aikuisille. Koulutuksessa rohkaistaan heitä voimavaroiltaan tunnistamaan omia taitoja, vahvuuksia, valmiuksia ja ammatillisia mielenkiinnon kohteita. Opiskelu on sisällöltään kuntouttavaa, ammatilliseen suuntaan valmentavaa ja sivistävää. Se on sekä ryhmässä tapahtuvaa että yksilöllistä ja käytännönläheistä opiskelua.

SOKU-simulaatio

SOKU-simulaatio on Meriva sr:n ja Pohjantähtiopiston yhdessä ideoitu oppimis- ja toimintaympäristö. Sitä on kehitetty yhdessä nuorten aikuisten asiakkaiden ja ammattilaisten kanssa osallistujien peliosaamista ja sisältöosaamista hyödyntäen. SOKU-simulaation tarkoituksena on tuoda näkyväksi sosiaalisen kuntoutuksen palveluja ja toimintamuuotoja eri elämäntilanteissa olevalle käyttäjäasiakkaalle digipeli muodossa.

Monimuotoista oppimista





SOKU - simulaatio

Kuva: Rauni Rätty

Virtuaalisena oppimis- ja toimintaympäristönä

SOKU-simulaatio on oppimis- ja toimintaympäristö. Sitä on kehitetty yhdessä nuorten aikuisten asiakkaiden ja ammattilaisten kanssa osallistujien peliosaamista ja sisältöosaamista hyödyntäen. Nuoret aikuiset suunnittelevat ja toteuttavat pelin sisältöjen teknisen toteutuksen yhdessä digiosaamisen ammattilaisen ohjaamana. Simulaation rakentamisessa tarvitaan monenlaista osaamista, joten jokaisen osallistujan rooli määrittellään omien mielenkiinnonkohteiden sekä kykyjen mukaan. Tietotekniikan ammattilainen ohjaa simulaatio-workshopin.

SOKU-simulaation tarkoituksena on tuoda näkyväksi sosiaalisen kuntoutuksen palveluja ja toimintamuotoja eri elämäntilanteissa olevalle käyttäjäasiakkaalle digipelimuodossa.

Pelaamalla
oppien



Peli on rakennettu keinotekoinen todellisuus,

joka jäljittelee oikeaa sosiaalisen kuntoutuksen kokonaisuutta mahdollisimman aidosti. Pelaajana on nuori aikuinen henkilö, joka on jäänyt ilman opiskelupaikkaa ollen nyt tienhaarassa ja epätietoinen mitä tehdä ja mistä saada tukea ja opastusta.

Pelin teknisen toteutuksen workshopin tavoitteena on

- tutustua Unity-pelimoottoriin ammatilaisen opastuksella
- suunnitella ja toteuttaa peliprojekti
- saada kokemusta tiimi- ja parityöskentelystä
- kehittää tietoteknisiä taitoja ja osaamista
- saada onnistumisen kokemuksia, ”Minäkin osaan!”

Pelin ja pelaamisen lisäarvo ja vaikutukset

- tekee näkyväksi erilaiset palvelut ja niiden järjestäjät ja mistä ne löytyä
- pelaaja oppii asioita tekemisen kautta
- pelaaja saa kokemuksia elämän sattumuksista, yllätyksistä, tehdyistä valinnoista ja niiden merkityksestä elämässä
- pelaajien vertaistuki toisilleen
- pelaajan keskittymis-, hahmottamis- ja soveltamiskyky kehittyy
- on mahdollisuus hyödyntää omaa luovuutta
- tilaisuus rohkaistua osallistumaan ja parantaa vuorovaikutustaitojaan



Kuva: Kaisu Pulju

SOKU-linja oppimisympäristönä

Kohti mielekästä ja merkityksellistä oppimista

SOKU-linja on opintolinja osatyökykyisille ja tehostettua tukea ja ohjausta tarvitseville nuorille aikuisille. Koulutuksessa rohkaistaan heitä voimavaroiltaan tunnistamaan omia taitoja, vahvuuksia, valmiuksia ja ammatillisia mielenkiinnon kohteita.

Tiimityöskentelyn, yksilöohjauksen ja NEPSY-neuropsykiatrisen valmennuksen menetelmin tuetaan nuorten aikuisten opiskelijoiden itsenäistymistä ja oma-aloitteellisuutta. Monialaista kuntoutusta hyödyntävässä oppimis- ja toimintaympäristössä heitä kannustetaan ylläpitämään ja parantamaan monipuolisesti toimintakykyään sekä kehittämään opiskelu- ja työelämävalmiuksia.

Opintolinjalla myötävaikutetaan ammatillisen polun oivaltamiseen etsimällä ja kokeilemalla kullekin opiskelijalle soveltuvia ja räätälöityjä erilaisia osa-aikaisen työllistymisen mahdollisuuksia.

Opiskelu on sisällöltään kuntouttavaa, ammatilliseen suuntaan valmentavaa ja sivistävää. Se on sekä ryhmässä tapahtuvaa että yksilöllistä ja käytännönläheistä opiskelua.

*Tämä on niin
minun juttu*



Opintojen teemat

- Arkitaidot ja mielekkään tekemisen löytäminen
- Kohti unelmien koulutusta ja työtä
- Itsenäistyminen ja ”oman elämän” – teemaviikko, sosiaalisen kuntoutuksen työmuodoin

Opintojaksot

- Oman elämän hallinta
- Arki ja hyvinvointi
- Yhteiskunnalliset tiedot ja taidot
- Digi- ja tietotekniikka
- Viestintä ja kommunikointi
- Kohti ammattia ja työtä

Opinnot soveltuvat

- peruskoulun käyneille nuorille aikuisille, joilla on mm.
 - erilaisia neuropsykiatrisia tai oppimiseen liittyviä vaikeuksia
 - yksilöllisen tehostetun tuen tarve liittyen terveydentilaan, toimintakykyyn ja -valmiuksiin

SOKU-linja tiivistettynä

- Opiskelijalla on henkilökohtaiset oppimistavoitteet ja opintosuunnitelma, huomioiden tehostetun tuen palvelutarve
- Pajamainen tiimityöskentely toimeksiantojen parissa
- Teemaviikko-työskentely
- Digi- ja tietotekniikan hyödyntäminen
- Tavoitteellinen yksilöohjaus ja NEPSY-valmennus
- Oman oppimisen ja kehittymisen seuranta ja arviointi
- Rinnalla kulkeva Koutsi- opinto-ohjaus, oppilaitosyhteistyöllä toteutettuna

Opintojen laajuus 37 ov

- 5 päivän opintoviikko, josta 4 ryhmätoimintapäivää ja 1 omaehtoisen työn opiskelupäivä

SOKU2 - Sosiaalinen kuntoutus osaksi palvelujärjestelmää (2018-2020) on Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) tukema Lapin maakunnallinen hanke. Siinä sosiaalisen kuntoutuksen eri toimilla ja palveluilla pyritään tukemaan erityistä tukea tarvitsevia nuoria aikuisia henkilöitä ottamaan askeleita kohti työllistymistä ja yhteiskunnallista osallisuutta.

Palveluohjauksella, aktivoivilla ryhmätoiminnoilla ja yksilöllisestikin räätälöidyillä tukimuodoilla vahvistetaan nuoren aikuisen arjen taitoja, vuorovaikutus- ja sosiaalisia suhteita sekä rohkaistaan häntä osallistumaan eri yhteisöjen toimintaan. Saadut kokemukset kertovat, että sosiaalisen kuntoutuksen yksilölliset tavoitteet saavutetaan parhaiten, kun henkilö on samanaikaisesti sekä osallisuutta että työelämävalmiuksia edistävässä toiminnoissa. Nuoruuden ikävaiheessa on yhteistä se, että ollaan siirtymävaiheessa itsenäiseen elämään, missä suunnitellaan myös koulutusta ja ammattia. Siirtymävaiheessa nämä henkilöt tarvitsevat paljon tukea.

Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten aikuisten kanssa. Kantavina periaatteina ovat tuen ja ohjauksen helppo saatavuus ja saavutettavuus sekä matalaakin matalampi kynnyksellä tulla mukaan toimintaan.



Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

SEITA
S Ä Ä T I Ö



LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK⁷

Lapland University of Applied Sciences

www.lapinamk.fi

ISBN 978-952-316-334-8